

Nacionalna japanska nošnja kao inspiracija za razvoj kolekcije ženskih suknji

Maros, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:235003>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
TEKSTILNI I MODNI DIZAJN

ZAVRŠNI RAD
NACIONALNA JAPANSKA NOŠNJA
kao inspiracija za razvoj kolekcije ženskih suknji

Ime i prezime autora: Marija Maros

Zagreb, rujan 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
TEKSTILNI I MODNI DIZAJN
MODNI DIZAJN

ZAVRŠNI RAD
NACIONALNA JAPANSKA NOŠNJA
kao inspiracija za razvoj kolekcije ženskih suknji

Mentor: doc.dr.sc. Blaženka Brlobašić Šajatović

Ime i prezime autora: Marija Maros

Zagreb, rujan 2023.

SAŽETAK

Završni rad temelji se na razvoju kolekcije ženskih suknji inspiriranu tradicionalnom japanskom nošnjom tj. kimonom.

Inspiracija za izradu kolekcije je i poznati japanski dizajner Issey Miyake, a također će se spomenuti i drugi poznati modni dizajneri, te dizajneri tekstila. Završni rad također sadrži i vlastiti dizajn tekstila tj. tkanine od koje je izrađena sama kolekcija. Cilj rada je izraditi kolekciju kao primjer kako i današnja moda može biti povezana sa određenim dijelom prošlosti nekog mjesta, u ovom slučaju Japana. Rezultat rada je mini kolekcija ženskih suknji koja se sastoji od 5 lepršavih ljetnih ženskih suknji sa personaliziranim dizajnom tekstila.

Ključne riječi: kimono, Japan, kolekcija suknji, personalizirana tkanina,...

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
2. POVIJEST.....	2
2.1. Japan u 21.stoljeća.....	8
3. KIMONO.....	10
3.1. Konstrukcija kimona.....	12
4. DIZAJNERI.....	14
4.1. Dizajneri tekstila.....	14
4.1.1 Toshiko Taira.....	14
4.1.2. Timura Uzan	15
4.2 Modni dizajneri.....	16
4.2.1 Issey Miyake.....	16
5. EKSPERIMENTALNI DIO.....	18
5.1. Vlastiti dizajn tekstila.....	18
6. KOLEKCIJA SUKNJI.....	21
6.1. Konstrukcija i modeliranje suknje.....	27
6.2. Izračun konstrukcijskih mjera.....	27
6.3. Konstrukcija suknje.....	28
6.4. Modeliranje suknje.....	29
6.5. Fotografija suknje na lutki.....	32
7. ZAKLJUČAK.....	35
8. LITERATURA.....	36

1.UVOD

Svijet mode živa je „tapiserija“ koja se neprestano razvija i crpi inspiraciju iz različitih kultura i tradicija. Jedan takav zadivljujući izvor inspiracije je tradicionalna japanska narodna nošnja, kimono. Sa svojom bogatom poviješću, izvrsnom izradom i bezvremenskom elegancijom, kimono je postao simbol japanske kulturne baštine i značajan utjecaj na suvremenu modu. U ovoj kolekciji zaranjamo u zadivljujući svijet japanske narodne nošnje, posebno se fokusirajući na kimono, kako bismo stvorili zapanjujuću ponudu ženskih suknji. Unošenjem elemenata ovog kulturnog odjevnog predmeta u naše dizajne, cilj nam je slaviti ljepotu, gracioznost i sofisticiranost povezanu s kimonom, istovremeno nudeći svježju i modernu perspektivu. Crpeći inspiraciju iz samog kimona, ponovno smo zamislili kako bi odgovarao stilu života moderne žene, pretočivši njenu bezvremensku privlačnost u svestrane dizajne suknji. Rezultat je kolekcija koja besprijekorno kombinira pokretljivost kimona s praktičnošću suknje.

2. POVIJEST

Japan je otočna država u istočnoj Aziji, dio je Vatrenog prstena i prostire se arhipelag od 14.125 otoka s pet glavnih, a to su Hokkaido, Honshu, Shikoku, Kyushu i Okinawa. Tokyo je glavni te najveći grad države. Japan je jedanaesta najmnogoljudnija država na svijetu kao i jedna od najgušće naseljenih država.

Dok je na Zapadu bila potrebna revolucija u odijevanju kako bi se žene oslobodile steznika i užurbanosti, čime im se omogućio aktivniji životni stil, kimono je nastavio služiti modernoj, aktivnoj Japanki i u dvadesetom stoljeću. Na prijelazu u dvadeseto stoljeće Japanci su postali svjesni koliko se Zapad divio kimonu. I to je vjerojatno imalo pozitivan utjecaj na stavove prema njihovoj tradicionalnoj nošnji. Također, mnoge žene u Japanu koje su odlučile nositi zapadnjačku odjeću najvjerojatnije su znale za vezu kimona, Pariza i Japana, što također igra pozitivnu ulogu njihovom odabiru haljine. Ali postojali su i drugi, manje očiti čimbenici koji su utjecali na odabir odijevanja Japanke u to vrijeme, slika 1.

Slika 1. Kimono [1]

Noseći kimono, Japanka je lako mogla modernizirati svoj izgled dodavanjem zapadnjačkih dodataka svojoj odjeći: čipkastu bluzu s visokim ovratnikom ispod kimona, francuske satenske cipele s visokom petom uz svilene čarape, broš ili prsten, i tako dalje. Nakit - s iznimkom ukrasa za kosu za žene - nikada nije bio dio tradicionalne japanske kulture odijevanja. Isto tako, Japanke su se naučile ponašati kao žene na Zapadu - na primjer, smiješak, koji je zahtijevao otkrivanje zuba, dok su se u ranijim razdobljima mrštile. Praksa crnjenja zuba, stoljećima star kozmetički običaj za koji se vjerovalo da poboljšava ljepotu žena, napušta se sredinom devetnaestog stoljeća. Nova frizura, kao što je mimikakushi, ili doslovno, "pokrivanje ušiju", frizura, iz 1920-ih, ili kapa od vunenog pusta, poslužila je za unapređenje ženskog modernog izgleda, slika 2. Glavni čimbenik koji je utjecao na to da Japanke odaberu kimono u odnosu na zapadnjačku odjeću povezan je s japanskom industrijskom revolucijom [1].

Slika 2. Mimikushi – kapa od vunenog pusta [2]

Do ranih 1900-ih, Japan je potpuno obnovio svoju tekstilnu industriju. Novi tkalački strojevi na električni pogon proizvodili su tkaninu mnogo brže i s manje radne snage. Svila se ispređala na velikim, mehaniziranim strojevima za pređenje, a kemijske boje pomiješane sa sintetičkim materijalom sličnim gumi omogućile su dizajnerima da nanose dizajne izravno na tkaninu, eliminirajući tako nekoliko koraka u tradicionalnom procesu bojenja. Također, boje dobivene s novim anilinskim bojama bile su sjajnije i manje osjetljive na svjetlo od onih dobivenih od tradicionalnih (prirodnih) materijala. Ove nove boje primijenjene na tkaninu kimona dopale su se mladim ženama koje žele izraziti svoje moderne stavove u odijevanju. Do ranih 1910-ih, robne kuće kao što su Takashimaya i Mitsukoshi prodavale su jeftina kimona modernog stila s uzbudljivim novim dizajnom kao što su neboderi i tulipani u art deco stilu. Mnogi dizajni na ovim kimonima upućivali su na suvremene međunarodne umjetničke pokrete. Stil ovih kimona nazvan je taisho-modo ili "Taisho moda", nazvan po novom povijesnom razdoblju. Većina ovih ranih modernih kimona izrađena je u malim tekstilnim gradovima raštrkanim po metropolitanskom području Tokija, kao što su Murayama, Isezaki, Chichibu, Kiryu i Ashikaga. Mnogi su imali tekstilnu tradiciju koja seže stoljećima; i proizvodio je takozvane mješane tkanine, ili specijalizirane tkanine koje su se koristile za plaćanje poreza tijekom razdoblja Edo. Budući da više nisu mogli preživjeti samo od proizvodnje ovih specijaliziranih tkanina, obrtnici su se željno prebacili na izradu modernih tkanina za kimono. Tijekom tog istog razdoblja, mnogi od najboljih umjetnika tog vremena dobivali su narudžbe od robnih kuća da izrade dizajne za njihovu ekskluzivnu liniju kimona. Većina tih umjetnika radila je u žanru nihonga¹. Jedan takav umjetnik-dizajner kimona bio je *Kamisaka Sekka* (1866.-1942.), koji je radio u *Rimpa* stilu, koji potječe iz Kyota u šesnaestom stoljeću i koji je uvelike posuđivao od prirode. Međutim, budući da je Sekka školovan za komercijalnog umjetnika, tehnički se ne smatra članom nihonga škole. Do 1910-ih, Sekkin dizajnerski rad i rad njegovih suvremenika donio je novi zuan-zukuri², stil kimona koji je učinkovito transformirao japansku tradicionalnu nošnju u novu, modernu odjeću. Još jedan zanimljiv stil kimona koji se pojavio u to vrijeme je taisho roman³ stil, slika 3. Taisho-rimski dizajneri kimona također su pronašli svoj izvor u tradiciji; secirajući razne starije elemente dizajna i zatim ih transformirajući u nešto novo, ne samo da su uspješno spojili

¹ Nihongo- slikarstvo u japanskom stilu

² Zuan-zukuri- „napravljen po dizajnu“

³ Taisho roman- „romantični Taisho“

prošlost sa sadašnjošću, već su također stvorili novi modni žanr kimona koji je govorio novoj ženi tog vremena [2].

Slika 3. Kimono u Taisho roman stilu [3]

Godine 1933. gradsko područje Tokija doživjelo je veliki potres. Područje je bilo gotovo potpuno srušeno s zemljom, a gotovo svi su izgubili svoje domove i sve u njima. Tijekom obnove gospodarstvo je doživjelo procvat. Svijetli i odvažni dizajni kimona inspirirani zapadnjačkim stilom posebno su se pokazali najpopularnijima. Kao da su ta kimona, sa svojim veselim bojama i modernim dizajnom, služila da razvedre raspoloženje očaja i uništenja. Opojno, živahno raspoloženje Japana 1920-ih godina promijenilo se u raspoloženje neimaštine tijekom ratova 1930-ih. Nakon depresije Showa (1930.-1932.) uslijedilo je nekoliko godina ozbiljnog pada poljoprivredne proizvodnje, zbog čega je veliki postotak stanovništva Japana ostao siromašan i gladan. Godine 1942. vlada je donijela novi zakon koji je zabranjivao ljudima kupnju luksuzne robe; od ljudi se očekivalo da nose odjeću koju su već imali u svojim ormarima, a ne da kupuju novu. Nakon što su se muškarci početkom 1920-ih godina borili u inozemstvu, žene su morale raditi u tvornicama, uključujući i teške industrije. Dok su gradile avione, kamione i tenkove, žene su obično nosile monpe⁴, slika 4. Mnoge su žene stara, tamna kimona u svojim ormarima rekonstruirale u monpe. Tamne boje činile su žene manje vidljivima u slučaju neprijateljskog zračnog napada avionima. Uniforme su postale sveprisutne u Japanu

⁴ Monpe- široke radničke tradicionalne hlače koje su se nosile preko ležernih kimona

dvadesetog stoljeća. Gotovo svaki Japanac koji je proživio dio svog života u dvadesetom stoljeću u jednom ili onom trenutku nosio uniformu ove ili onakve vrste. Nakon završetka školovanja školske uniforme se mijenjaju za radne. Mlade žene koje rade na dizalima u robnim kućama nose bijelu bluzu, odgovarajući prsluk i suknju, šešir s rubom, bijele pamučne rukavice i par salonki s niskom petom. Takozvane uredske dame, žene koje rade na nižim poslovima u uredima tvrtki, sve nose isto odijelo tamne boje s bijelom bluzom i crnim kožnim cipelama s niskom petom. Nakon Drugog svjetskog rata, kolektivni osjećaj srama zasjenio je Japan. Kao traumatizirana nacija s mnogim urbanim središtima u ruševinama, Japan je tražio novi identitet. Velik dio njegove tradicionalne kulture bio je pod lupom, a percepcija o japanskoj nacionalnoj nošnji počela se mijenjati. Japan je bio okupiran od strane savezničkih snaga sedam godina nakon rata (1945.-1952.). S tim snagama došli su i elementi iz američke popularne kulture, poput holivudskih filmova, rock and rolla i ležernih traperica i majica kratkih rukava. Nakon što je okupacija završila, kasnije u 1950-ima, Japan je postao popularno odredište za odmor i rekreaciju za američke vojnike koji su se borili u Korejskom ratu. Za poslijeratne baby boomere u Japanu, nošenje zapadnjačke haljine za razliku od kimona činilo se prirodnim i ubrzo je postalo norma i za muškarce i za žene. Kako se gospodarstvo poboljšavalo kasnih 1960-ih i ranih 1970-ih, potražnja za kvalitetnom, modernom odjećom je rasla. U početku se francuska haute couture odjeća i dodaci iz Pariza, dizajnera poput Diora, Chanela, Lanvina i Cardina, mogli kupiti u japanskim robnim kućama. Ali samo su si imućni mogli priuštiti da ih kupe. Tek kada su 1960-ih dizajneri izašli sa svojim konfekcijskim linijama, prosječni Japanac si je mogao priuštiti kupnju dizajnerske odjeće [3].

Slika 4. Monpe [4]

Japanski modni dizajneri obično bi se prvo nastanili u Parizu prije nego što bi se vratili na posao u Japan. Kenzo Takada radio je u Parizu prvo desetljeće svoje karijere (1960-ih) prije nego što se vratio u Tokio. Nakon što se prvi put pojavio na modnim pistama u New Yorku 1971., a zatim u Parizu 1973., Issey Miyake vratio se u Tokio. Yohji Yamamoto također je došao na modnu scenu prvo u Parizu (1980-ih), a kasnije u Tokiju. Ironično, japanski modni dizajneri morali su se "napraviti" u Parizu prije nego što je njihov rad prihvaćen u Japanu. Kada je Miyake izdao svoju liniju Pleats Please u Tokiju 1988. nakon što je prvi put postigao značajan uspjeh u Parizu, odmah je postigao uspjeh među mladim japanskim potrošačima. Miyake je stekao vjerne sljedbenike s Pleats Please, koji se nastavio u ranom dvadeset i prvom stoljeću. Nasuprot tome, Hanae Mori svoju je karijeru započela u Japanu, a ne u Parizu. Otvorila je svoj prvi atelje u Shinjuku u Tokiju 1951., a kasnije je otvorila i jedan u Parizu. Mori je dizajnirala elegantnu visoku modu u zapadnom stilu za žene koja je bila jednako popularna u inozemstvu kao i u Japanu. U 1990-ima je izašla s linijom uchikake⁵, slika 5. Hanae Mori otišla je u mirovinu 2005. Mnogi japanski dizajneri uključili su tradicionalnu japansku estetiku i senzibilitet u svoj rad. Ravni element i draperija kimona, s tkaninom koja visi s tijela, na primjer, jasno su vidljivi u djelima Miyakea i Yamamota. Obojica su u svojim djelima često naglašavala ravnost tkanine kao i koncept prevlačenja tkanine preko tijela, a ne oko njega. Ovaj pristup prikrivanju ljudskog oblika snažno je u suprotnosti sa zapadnjačkim pristupom, koji koristi ljudski oblik kao armaturu. U drugoj polovici dvadesetog stoljeća pojavio se i niz priznatih japanskih dizajnera

⁵ Uchikake- vjenčani kimono

kimona. Tokio Hata japanski dizajner tekstila označen kao Živo nacionalno blago (ningen kokubo), specijalizirao se za tehniku yūzen⁶, u kojoj se dizajn iscrtava na svili metodom otpornosti na rižinu pastu. Ichiku Kubota dizajnira kimona koristeći tehniku tsujigahana iz šesnaestog stoljeća, koja uključuje nježno bojanje na kravatu, otpornost na rižinu pastu i crtanje sumi tušem [2].

Slika 5. Uchikake- vjenčani kimono [5]

2.1. JAPAN U 21.STOLJEĆU

Kako je u Japanu počelo dvadeset prvo stoljeće, kimono je postao dio ulične mode. Mladi Japanci i Japanke nose starinska kimona koja kupuju u trgovinama s robom. za samo nekoliko dolara; nose ih bez pojasa, uz traperice i majicu kratkih rukava i ne obazirući se na razinu formalnosti kimona ili rodnu specifičnost - da i ne govorimo o tradicionalnom kimono bontonu. Budući da su dvije generacije udaljene od "žive" kulture kimona, slobodni su nositi kimono kako god žele. Neke mlade žene i dalje nose vintage prijeratna kimona kao kimona, to jest, s obijem i

⁶ Yūzena-najpoznatija japanska tehnika bojanja, izumljena oko 1700.godine

drugim prikladnim dodacima. Ali opet, ove ih žene mogu nositi jednom ili dvaput za posebne prilike, kao kostim. Njihov ormar može imati samo ovaj jedan kimono (dok su ih njihove bake vjerojatno imale pedeset ili više). Dok ovi kimono trendovi prolaze, kimono će se u Japanu ipak nositi za svečane prilike, ali samo oni koji si mogu priuštiti takav luksuz. Utjecaji kimona i dalje su vidljivi u modi i umjetnosti u Japanu i na Zapadu u motivima, tehnikama i strukturi. Konkretno, tekstilna umjetnost Japana ostaje vitalna. Umjetnici kao što je Hiroyuki Shindo stvaraju tekstilne radove koji govore i o njihovom japanskom i o njihovom međunarodnom biću [1, 2].

Slika 6. Kimono 21.stoljeća [6]

3. KIMONO

Japanski prepoznatljiv način odijevanja, kimono, evoluirao je iz jednostavnog oblika u oblik koji je bogat značenjem. Taj se proces odvijao tijekom mnogih stoljeća kroz asimilaciju i prilagodbu. Kimono je izrađen od jednog šara tkanine koji mjeri (za odraslu osobu) otprilike 12 metara duljine i 40 centimetara širine. Izrezana je gotovo u cijelosti na ravnom vlaknu tkanine i ima vrlo malo ostataka tkanine; čak i rub ruba ostaje netaknut. Isti osnovni uzorak uz samo manje izmjene koristi se za muška, ženska i dječja kimona. Konstrukcija kimona ekonomična je u korištenju tkanine i praktična u primjeni. Njegovi labavi, otvoreni rukavi dopuštaju prolaz zraka, regulirajući razinu udobnosti korisnika. Njegova ravna konstrukcija omogućuje mu da visi dalje od tijela, budući da je odjevni predmet podržan ramenom, a ne strukom. Štoviše, može se izraditi s različitim tkaninama. Kada je izrađen od svile, održava tijelo toplim po hladnom vremenu. Kimona izrađena od labave svilene tkanine otvorenog tkanja ili kimona izrađena od vlakana lika, poput ramije, lana ili vlakana banane, koja služe za odvođenje tjelesne vlage od kože, mogu rashladiti i osušiti onoga tko ga nosi. Kimono je omotan sa lijeva prema desno i zatvoren obijem ili pojasom. U slučaju žena, obi je čvrsto omotan nekoliko puta oko sredine i vezan na leđima. Muškarci koriste uski obi pojas da drže kimono zatvorenim; ovo je omotano dva puta, malo ispod struka, i vezano u jednostavan čvor na leđima. Stil kimona s prednjim omotačem omogućuje lakoću kretanja. Kada se sjedi na podu na tradicionalan način, kimono se lako prilagođava promjenjivoj težini tijela i lako se može preurediti nakon ustajanja. Nosi se tako da dodiruje pod i može se nositi bez podstave, jednoslojno ili višeslojno, ovisno o godišnjem dobu, vremenu i prilici. U slučaju ženskih kimona, postoji dodatnih oko trideset pet centimetara tkanine koja se zove obashori, koja se povlači prema gore i presavija na sredini, zatim veže užetom da drži na mjestu. Obi se zatim zamota i veže preko ohashorija. Ova dodatna tkanina daje prednost, dopuštajući korisniku da dosegne i rastegne bez krivog poravnanja kimona. Baori ili jaknu u obliku poludugačkog kimona nose i žene i muškarci preko kimona radi zaštite od hladnoće, kiše ili snijega. Žene i muškarci također mogu nositi jednostavan pleteni ili tkani šal preko ramena za dodatnu toplinu. Ispod kimona koji se zove juban može se nositi s kimonom radi topline ili skromnosti. Japanke tradicionalno ne nose poseban donji dio ili grudnjak. Umjesto toga, uz tijelo se nosi lagana odjeća od česton muslina s prednjim omotom, ispod jubana ili ispod kimona. Muškarci tradicionalno ispod kimona nose dvodijelni gornji dio i hlače koji je također izrađen od pamučnog muslina. Riječ kimono

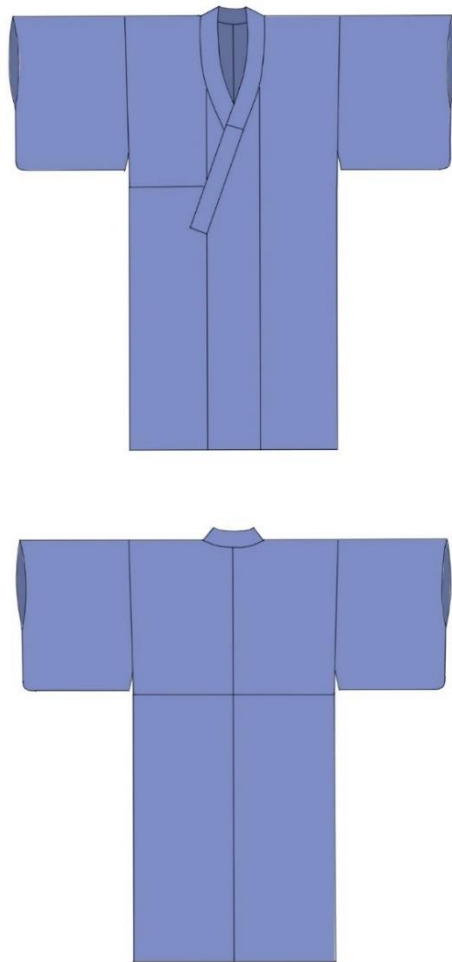
globalno je prepoznata kao japanski izraz, tipično definiran kao ogrtač do poda, omotan s lijeva preko desno oko tijela i nose ga i muškarci i žene. Sastavljen od sedam dijelova koji su izrezani iz jednog šara tkanine - dva dijela tijela, dva rukava, dva preklopa i ovratnika - kimono je jednostavno konstruiran i manje pristaje uz tijelo od zapadnjačke odjeće. Točno značenje kimona razlikuje se preko vremenskih i kulturnih granica. Preteča kimona, kosode (doslovno, "mali rukavi"), nosila se kao unutarnja odjeća ispod slojeva valovitih haljina koje su preferirale aristokratske žene od razdoblja Heian (794.-1185.). Po definiciji, kategorija vrsta odjevnih predmeta koja se naziva ko-sode ima uže otvore na zapešću od svojeg dvojnika, ósode ili "velikih rukava". Sa svojim manjim rukavima, kosode je bio praktičniji od ósode, zbog čega je prvi bio preferirani izbor kao najskriveniji ogrtač koji su nosile aristokratske žene, kao i svakodnevna odjeća pučanki. Do šesnaestog stoljeća, kosode su se pojavile kao gornja odjeća koju su nosile sve društvene klase. Unutar standardiziranog formata u obliku slova T, prepoznatljive značajke kosode - mali otvori za rukave i jednostavna konstrukcija - također karakteriziraju odjevni predmet koji se obično naziva i valorizira kao kimono. U japanskom kontekstu pojam kimono ima nijansirano značenje. U ranijim razdobljima u Japanu svaki je odjevni predmet u obliku kimona imao svoje ime, ovisno o specifičnoj kombinaciji materijala, sastavu, konstrukciji i funkciji. Uz to, odabrane su odgovarajuće boje i ukrasni motivi koji odražavaju formalnost prigode i godišnjeg doba, kao i dob, spol i status nositelja. U modernim vremenima, kimono cognoscenti razlikuju se među mnoštvom odjevnih predmeta u japanskom stilu, općenito podijeljenih prema tome smatraju li se haregi, ili formalnom odjećom, ili fudangi, ležernom odjećom. Potkategorije razlikuju odjeću prema izradi i upotrebi: one koje nisu podstavljene i stoga prikladne za hitoe, ili ljetnu odjeću, i one koje su podstavljene i nose se tijekom hladnijih mjeseci poznate kao awase, ili zimska odjeća. Ostale potkategorije razlikuju se prema formalnosti prigode i dobi nositelja: udate žene nose tomesode ili svileni kimono skraćenih rukava, s crnom pozadinom za formalne prilike ili obojenom pozadinom za poluformalne događaje; neudate ili udane žene nose svileni homongi ili "kimono za posjete". Svileni pongee, pamuk i ramija mogu biti prikladni za ležernu ili ljetnu odjeću. Portugalski isusovac João Rodrigues (1561.-1633.), koji je proveo više od pedeset godina u Japanu u društvu elite i pučana, primijetio je da je "glavna odora koju uvijek nose plemstvo i obični ljudi, muškarci i žene, u cijelom ovom kraljevstvu zove se kimono ili kirumono." Glagol ki(ru) znači "nositi", a imenica mono se prevodi kao "stvar", tako da kimono doslovno znači "stvar za

obući". Rodrigues je opisao kako je odjeća bila omotana oko tijela sa lijevo ka desno, te je razlikovao različite vrste kimona. Kada je riječ kimono u devetnaestom stoljeću ušla u međunarodni leksikon i njegova upotreba evoluirala od pojma koji se odnosi na generičku kategoriju odjeće do specifičnije one koja je povezana s određenom vrstom odjeće, tako je i odjevni predmet doživio značajnu simboličku transformaciju. I unutar i izvan granica Japana, kimono je počeo predstavljati prepoznatljivu odjeću Japanaca. Početkom dvadeset i prvog stoljeća mnogi ga smatraju nacionalnom nošnjom Japana [2].

3.1. KONSTRUKCIJA KIMONA

Dok standardni format kimona u obliku slova T ostaje univerzalno prepoznatljiv, suptilne promjene u konstrukciji odjavnog predmeta i sastavu dizajna na njemu nude naznake o datumu proizvodnje. Sve do ranog sedamnaestog stoljeća, krojne slike tj. krojevi su se krojile od smotka tkanine širine otprilike 40 centimetara. Svaki panel karoserije bio je širok 40 centimetara, a rukavi su bili pola širine panela tijela, ili približno 20 centimetara. Od otvora za rukav do drugog otvora za rukav, sašiveni odjevni predmet mjerio je približno 120 centimetara, sa širinom tijela od približno 80 centimetara. Do sredine sedamnaestog stoljeća širina tkalačkog stana se suzila na otprilike 36 centimetara. Prilikom konstruiranja odjavnog predmeta, dijelovi tijela i dalje su sadržavali jednu širinu tkalačkog stana, ali su i rukavi bili jednaki širini tkalačkog stana. Ukupna mjera od otvora rukava do drugog otvora rukava sredinom sedamnaestog stoljeća ostala je približno 120 centimetara, a širina rukava sada je jednaka širini panela tijela. Ukupna širina karoserije, međutim, sužena je s 80 centimetara 70 centimetara). Dekorativna kompozicija još je jedan barometar promjene stilova. Tijekom razdoblja Momoyame (1568.-1603.), tri su popularne skladbe bile katasuso, dangawari i katamigawari. Kata-suso, doslovno "rame i rub", odnosi se na odjeću ukrašenu na području ramena i ruba, s neukrašenim središnjim dijelom odjeće. Jedan od najstarijih postojećih kosoda, iz 1566. godine, ukrašen je u ovom stilu ramena i ruba. Vizualni dokaz karasuso kompozicijskog stila pojavljuje se u oslikanom ručnom svitku Kasuga gongen reigen ki (Čuda božanstava Kasuga), datiran 1309. Taj isti ručni svitak otkriva da su elementi dizajna definirani u blokovima ili kvadratima (dangawari doslovno znači "stupnjevite promjene") ukrašavali odjeću već od četrnaestog stoljeća. Drugi postojeći odjevni predmeti iz šesnaestog stoljeća prikazuju crteže s lijeve i desne strane, račvaste duž okomite osi, koji se sastoje od dva različita uzorka, a u nekim slučajevima i od dvije različite tkanine, u stilu koji se naziva katamigawari (dvije različite strane ili strane koje se mijenjaju) . Mnogi od ovih

kompozicijskih tipova preživjeli su u moderno doba u obliku kazališnih kostima nošenih u predstavama kazališta Noh. Stilovi koji datiraju od kasnog šesnaestog do ranog sedamnaestog stoljeća sada se nazivaju imenom epohe tijekom koje je određeni stil cvjetao. Povećana brzina transporta i komunikacija modernog doba omogućila je kulturnu svijest o novim trendovima na nacionalnoj razini. Iako je Japan bio ujedinjen pod vladarima Tokugawa početkom sedamnaestog stoljeća, tek se u ranom Meiji razdoblju Japan počeo oblikovati kao nacionalna država, po uzoru na zapadne zemlje. Japan se pojavio na međunarodnoj pozornici sredinom devetnaestog stoljeća, a kimono je bio jedno od najvidljivijih obilježja nacije, slika 7 [2].

Slika 7. Tehnički crtež kimona

4. DIZAJNERI

4.1. DIZAJNERI TEKSTILA

4.1.1. TOSHIKO TAIRA

Toshiko Taira je japanska umjetnica tekstila koja je živjela na Okinawi, proglašena je živim nacionalni blagom Japana 2000.godine, slika 8. Stvorila je kijōka-bashōfu, tkaninu izrađenu od vlakana *Musa basjooa*, inače poznatu kao japanska vlaknasta biljka banane. Rođena je u Ogimiju 1921.godine. Kao dijete naučila je tkati pamuk i kijōka-bashōfu od svoje majke, slika 9. Godine 1944. Taira je radila u predionici u Kurashikiju, Okayama. Na poticaj vlasnika mlina, Soichira Ohare, počela je učiti kod Kichinosukea Tonomure, voditelja muzeja narodne umjetnosti. Tijekom tog vremena na nju je snažno utjecao mingei pokret. Kada se vratila na Okinawu 1946. otkrila je da su mnoga stabla banana posječena ili umrla, te je odlučila revitalizirati i stabla i umjetnost kijōka-bashōfu. Nakon Drugog svjetskog rata, kimono izrađen od kijōka-bashōfua je pao; Taira je počela izrađivati stolnjake i jastuke od grubih bashōfu biljnih vlakana, ali je kritizirana zbog pada kvalitete povezane s kijōka-bashōfuom. Nakon toga, Taira je počela češće raditi s finijim bashōfu vlaknima. Tijekom tog razdoblja Taira je održala i nekoliko izložbi svojih radova. Taira je 1963. otvorila bashōfu tekstilni studio i zaposlila neke lokalne tkalce kako bi centralizirala i povećala svoju proizvodnju. Kijōka-bashōfu je 1974. proglašen važnim nematerijalnim kulturnim dobrom. Taira je proglašena živim nacionalnim blagom. 1992. i 2002. odlikovana je Redom dragocjene krune. Nekoliko muzeja drži njezina djela u svojim zbirkama, uključujući Metropolitan Museum of Art i British Museum. Taira je 14. veljače 2021. napunila 100 godina, a umrla je 13. rujna 2022., u dobi od 101 godine [4, 5].

Slika 8. Dizajnerica Toshiko Taira [7]

Slika 9. Kimono sa dizajnom tekstila Toshiko Taira-e [8]

4.1.2. KIMURA UZAN

Kimura Uzan (1891.-1977.) Suvremeni umjetnik bojanja yūzena⁷. Rođen u Kanazawi. Od svoje četrnaeste godine bio je pripravnik za bojanje yūzena, a kasnije je paralelno studirao Nihongu⁸ kod Ōnishi Kinyō. U to je vrijeme metoda bojenja Kaga yūzen, tehnika razvijena u Kanazawi, bila u naglom opadanju i bilo je uobičajeno da oni koji su namjeravali proizvoditi umjetničke yūzen tkanine budu naučeni negdje u Kyotu, ali Kimura je ostao u Kanazawi i studirao kod velikog majstor Wada Unshō. U dobi od trideset dvije godine uzeo je umjetničko ime Uzan i cijelo vrijeme posvetio stvaranju radova za izložbe. Ubrzo je dobio razne nagrade, a njegov umjetnički talent brzo je prepoznat. Sve do svoje pedesete godine, uglavnom je proizvodio realistične prirodne scene, koje su održavale tradiciju Nihonga živom, ali tijekom kasnijih godina svog života Kimura je uzeo kao materijal drveće, grmlje i cvijeće koje je raslo u izobilju u blizini mjesta gdje je živio. U isto je vrijeme bio u mogućnosti prožeti svoj rad iznimno učinkovitom ornamentalnom kvalitetom, temeljenom na živopisnom žanru slikanja Yamato-e⁹. Njegov je rad bio obdaren izrazito mladenačkom senzibilnošću i nastavio je stvarati prekrasan svjež stil yūzena sve dok nije napunio osamdeset godina. Godine 1955. proglašen je nositeljem važnog nematerijalnog kulturnog dobra¹⁰ za svoj rad u bojanju yūzena [3].

⁷ Yūzena-najpoznatija japanska tehnika bojanja, izumljena oko 1700.godine

⁸ Nihongu-slikarstvo u japanskom stilu

⁹ Yamato-e-japanski stil slikarstva inspiriran slikama dinastije Tang

¹⁰ Nositelj važnog nematerijalnog kulturnog dobra- „Živo nacionalno blago“

4.2. MODNI DIZAJNERI

4.2.1. ISSEY MIYAKE

Issey Miyake, izvorno ime Miyake Kazumaru, rođen je 22. travnja 1938., u Hiroshimi, Japanu. Japanski modni dizajner koji je bio poznat po spajanju istočnih i zapadnih elemenata u svom radu. Također je imao popularnu liniju parfema koji je uključivao L'Eau d'Issey. Miyake je studirao grafički dizajn na tokijskom umjetničkom sveučilištu Tama, a nakon diplome preselio se 1965. u Pariz, gdje se upisao na čuvenu školu krojenja École de la Chambre Syndicale de la Couture Parisienne. Karijeru je započeo 1966. godine, radeći iza kulisa četiri godine u ateljeima kojima upravlja trio modnih legendi 20. stoljeća - francuski couturieri Guy Laroche i Hubert de Givenchy, kao i pažljivi američki dizajner Geoffrey Beene. Issey Miyake nije htio biti nazivan umjetnikom. Ni on ne želi biti označen kao 'japanski' modni dizajner. Međutim, sa zapadnog stajališta, on je oboje. On tvrdi da stereotipne granice ograničavaju moguće pojmove oblikovanja, ali ipak njegova je povijest otkrila da ništa nije spriječilo Miyakea da u svom životu djeluje miješanjem prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Izgovarajući konvenciju kao estetski stav, on kaže, "vjerujem u ispitivanje." Miyake je tijekom četrdeset godina izumio oblik, redefinirao granice odjeće u funkcionalnom i estetskom kontekstu i pomladio nove moderne metode izrade odjeće. Promicao je integralnu vezu između likovne umjetnosti, fotografije, primijenjene umjetnosti i mode i svijetu pokazao pravo značenje zajedničkog napora. Potaknuo je nove talente i „vratio se“ ili „unaprijedio“ ono što je naučio od svojih prethodnika, svojih kolega, godina eksperimentiranja i svojeg iskustva u modnoj industriji. Nesumnjivo, on se danas smatra jednim od najkreativnijih dizajnera u svijetu. Miyake je nazvan "Picasso of Fashion", vjerojatno u vezi sa raznolikost njegova rada, sklonost otkrivanju novih umjetničkih metodologija i izazov tradicionalnih dizajnerskih koncepcija. Moglo bi se tvrditi da je najveći izazov njegovog rada njegova sposobnost prisiljavanja gledatelja da se suoči sa vlastitim pretpostavkama o tome što uključuje odjeću ili 'odijevanje'. Miyake se bavi i zanatskom proizvodnjom i novim tehnologijama te istražuje sve očekivane i neočekivane mogućnosti u tom procesu. U obje svoje kolekcije "Pleats, Please" i "A-POC" prihvatio je novu postmodernu ženu kraja dvadesetog i početka dvadeset prvog stoljeća. Pokazao joj je da na ljepotu jednostavnosti odjeća ne može utjecati pomičnim plimama ukusa. Njegov rad sugerira da značenje, bilo simbolično ili zaključeno, može omogućiti mašti da se širi izvan doslovnih potreba za odjećom. Ipak, Miyake

također odjeću doživljava kao nešto što treba koristiti, a u novije vrijeme i nešto za obnovu ili ponovnu upotrebu. Osmislio je nove načine minimiziranja otpada u proizvodnji odjeće i kupca vidi kao svog najvećeg suradnika. [6-8]

Slika 10. Haljina iz kolekcije „Fete“ (1991) [9]

5. EKSPERIMENTALNI DIO

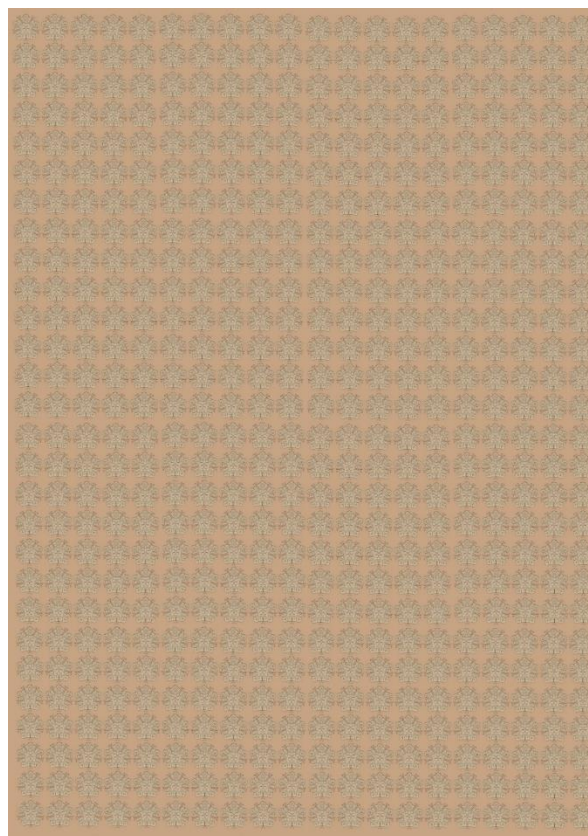
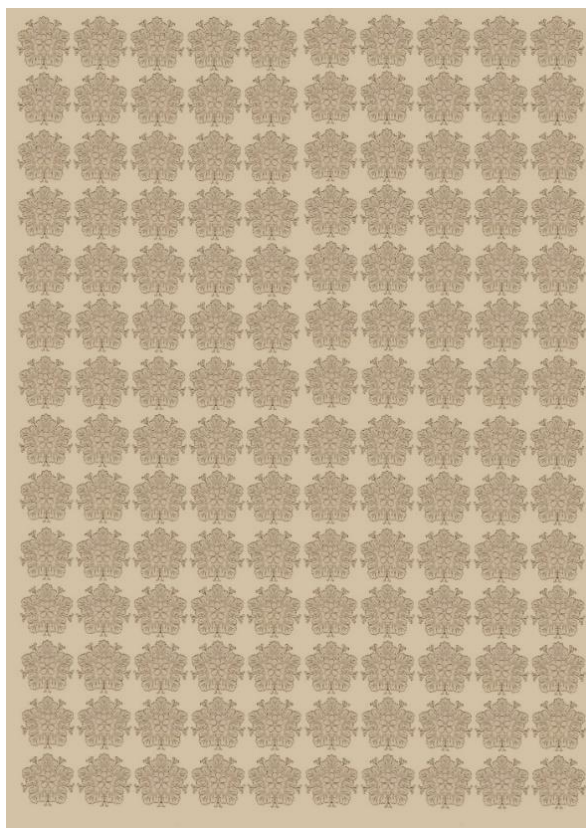
5.1. VLASTITI DIZAJN TEKSTILA

Prvi dizajn inspiriran je motivima iz prirode kao jednim od najčešćih motiva na kimonu. Dizajn sadrži elemente cvijeća koji su povezani sa neuobičajenim pastelnim bojama, kao osvježenje samom dizajnu

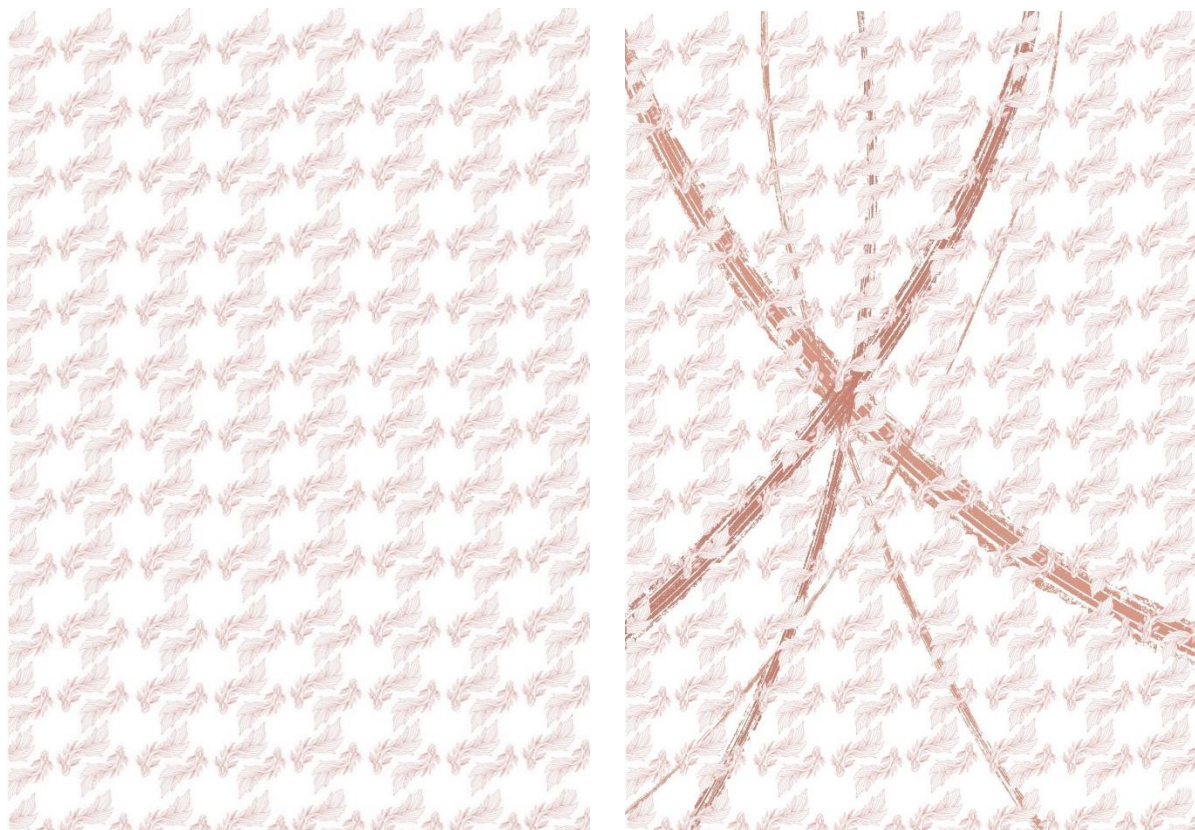
Slika 10.

Drugi dizajn inspiriran je ornamentom japanskih poznatih građevina. Ovaj dizajn bojama je povezan sam prethodnim kako bi se nastavila i međusobno povezala sama tema.

Slika 11.

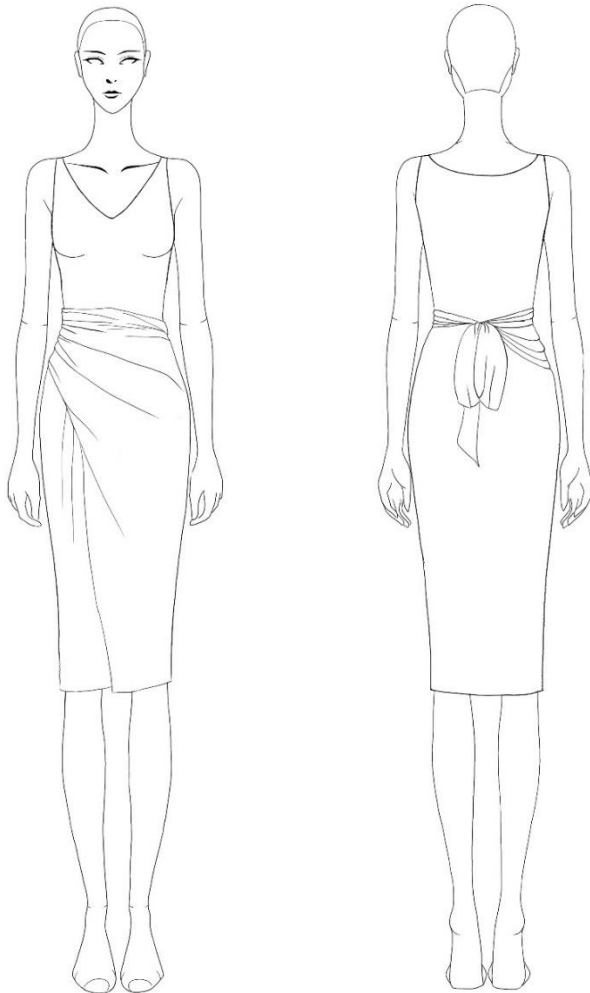
Treći dizajn inspiriran također još jednim od najprepoznatljivijih motiva, ne samo kimona, nego i Japana Generalno, zmajevima. Kao jedan vid osvježenja pored pastelnih boja, crvena klasična boja na bijeloj pozadini sa kojom se nikada ne može pogriješiti.

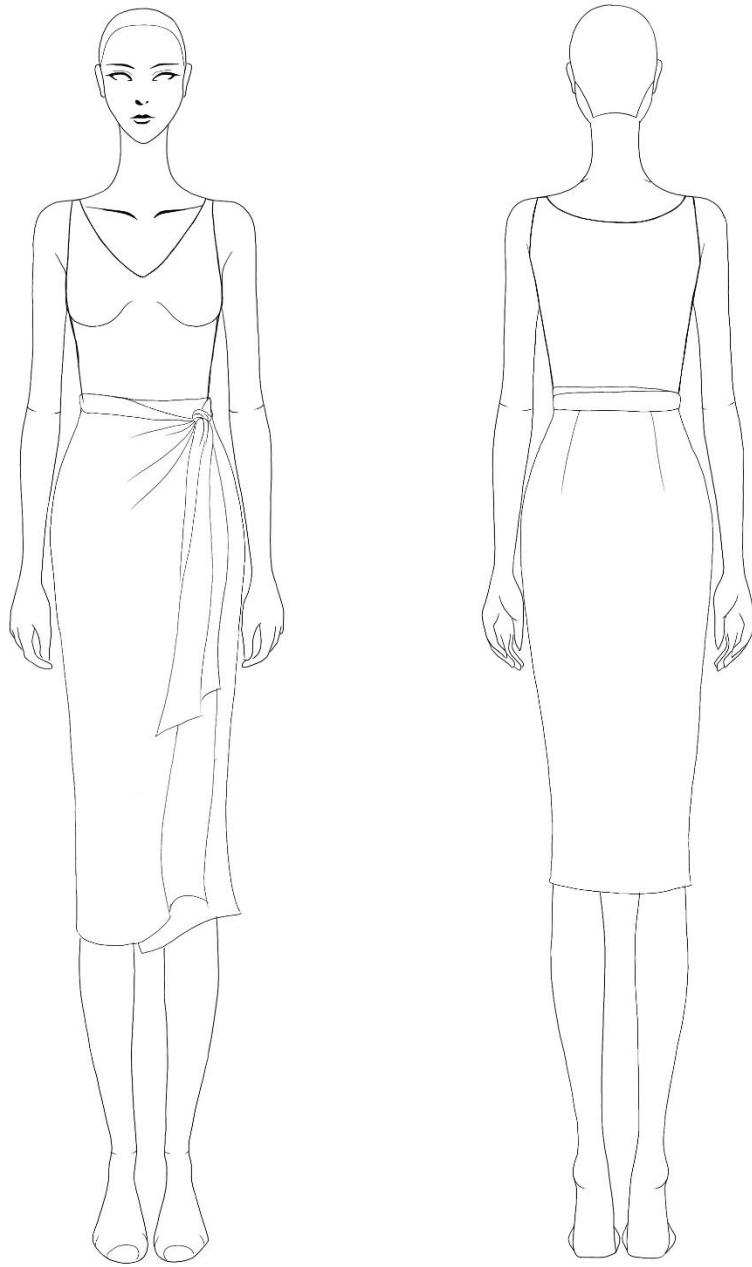
Slika 12.

6. KOLEKCIJA SUKNJI

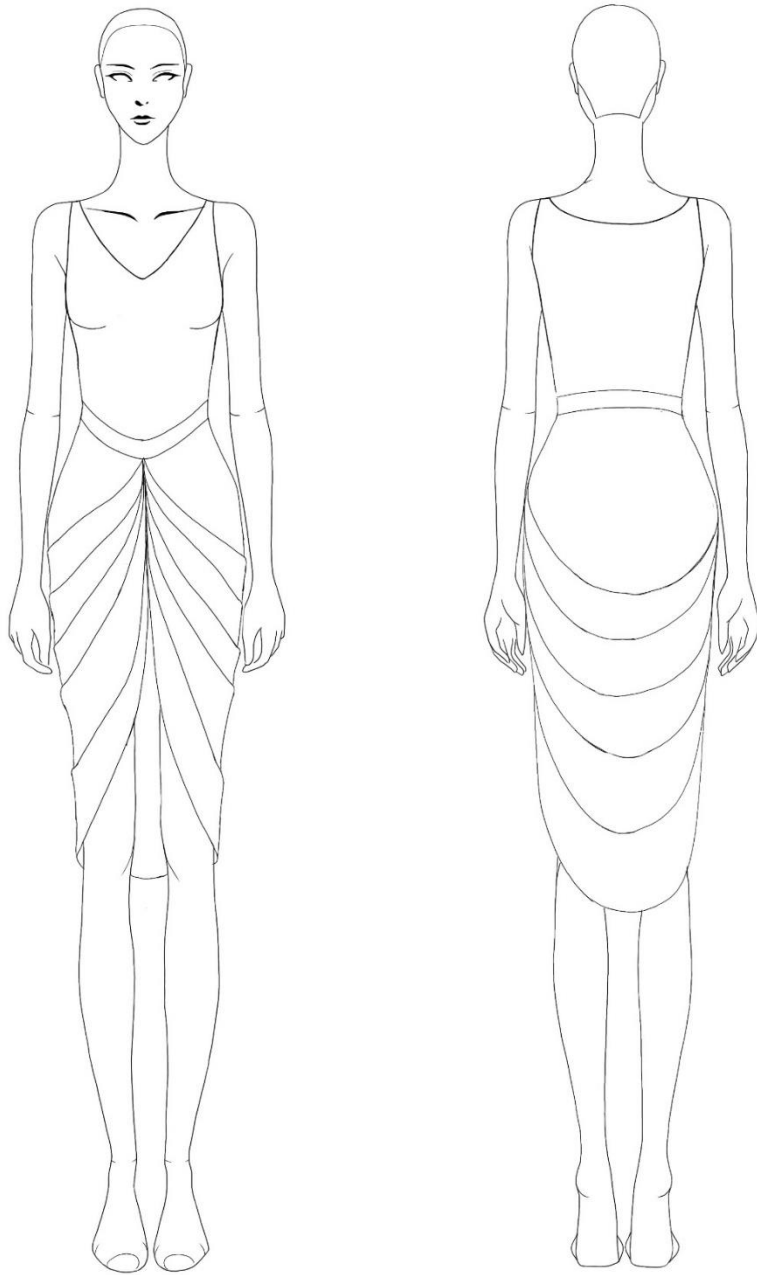
Izrada eksperimentalnog dijela započela je istraživanjem kimona. Kao rezultat istraživanja nastala je kolekcija suknji, prikazana u narednim fotografijama, slike 20-25. Kroz kolekciju se nastojalo na što bolji način prikazati određene elemente kimona, i prenijeti elegancija i ženstvenost koju nam sam kimono nudi.

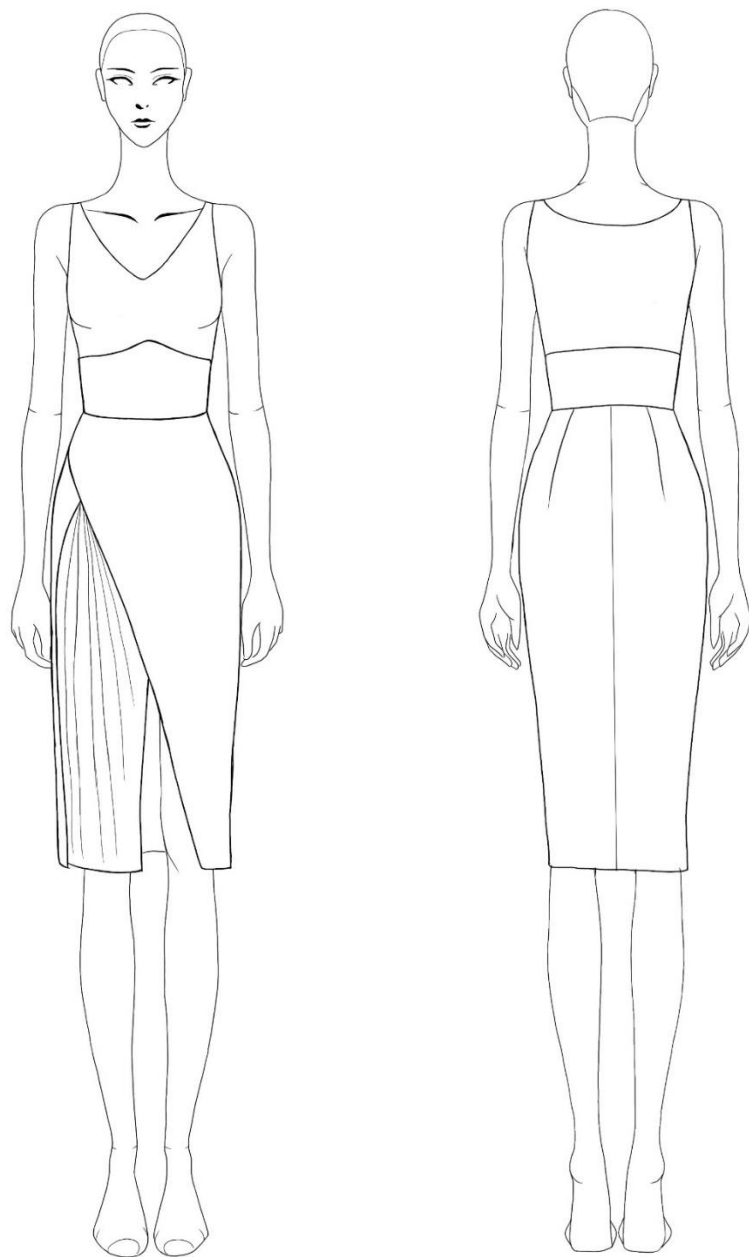
Slika 13.

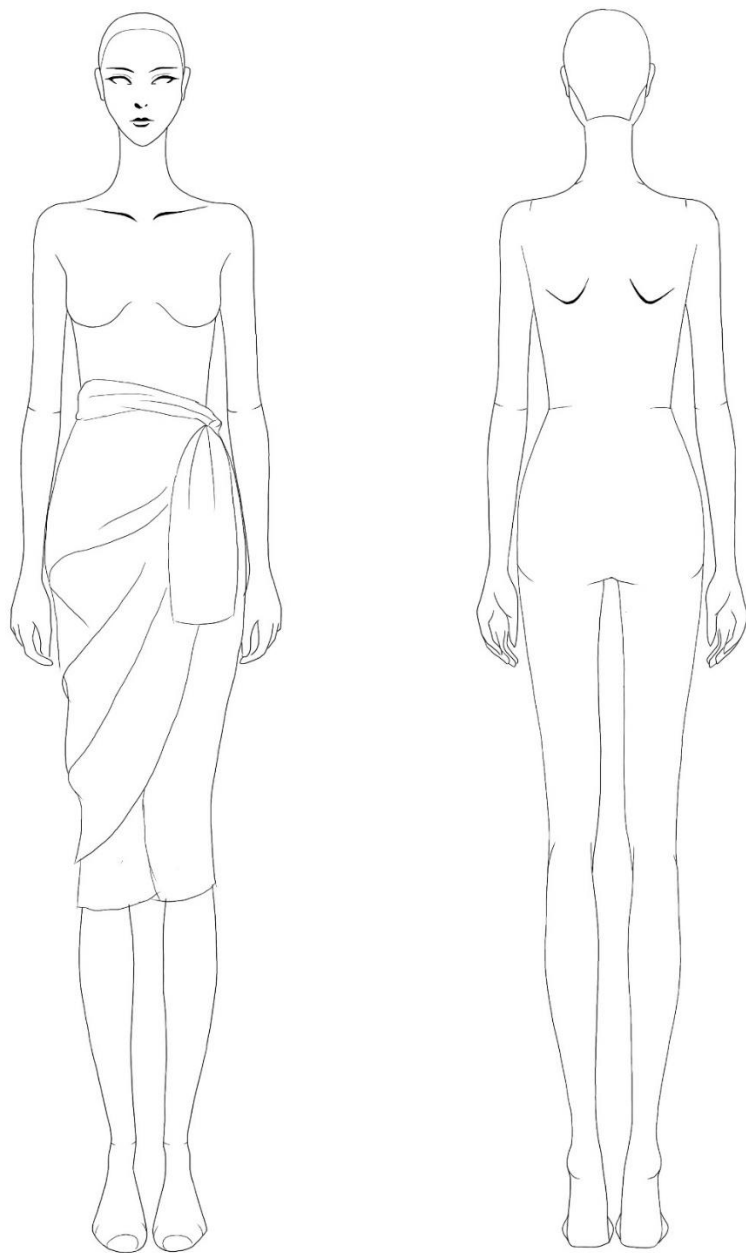
Slika 14.

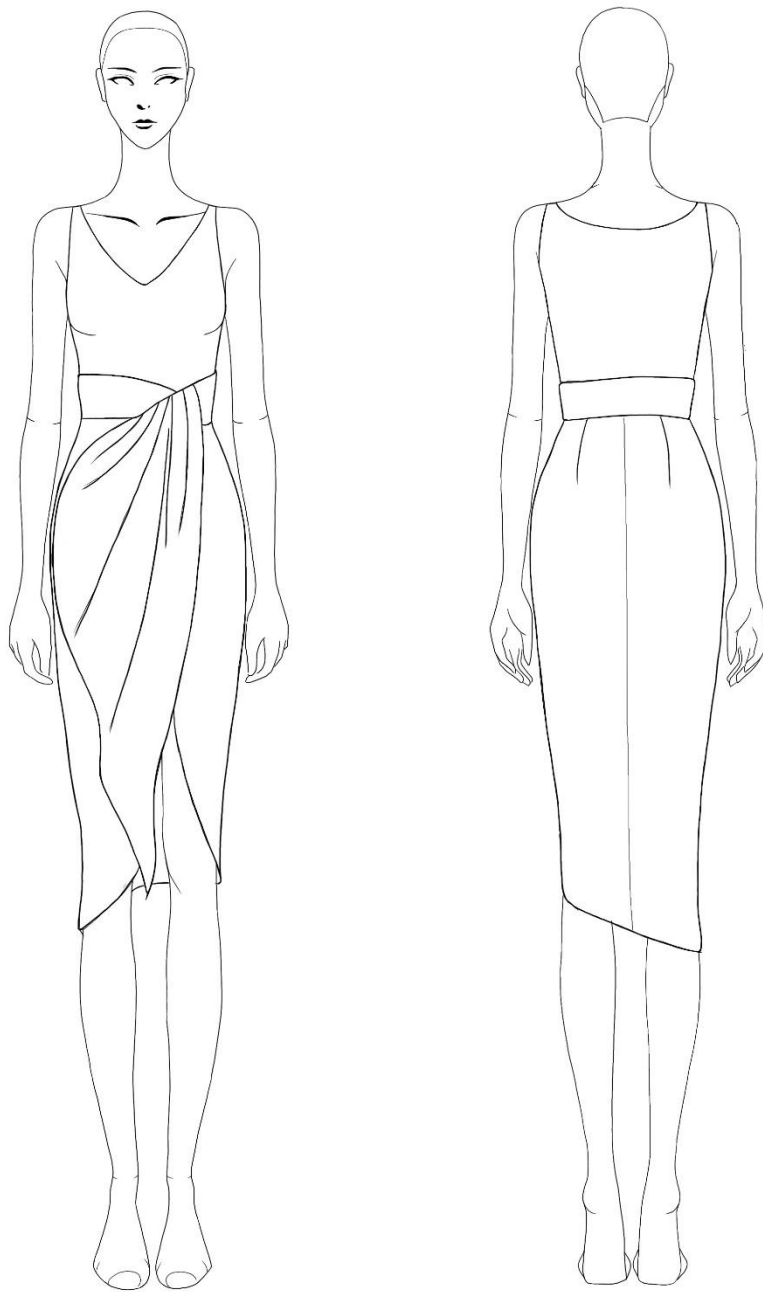
Slika 15.

Slika 16.

Slika 17.

Slika 18.

6.1. KONSTRUKCIJA I MODELIRANJE SUKNJE

6.2. Izračun konstrukcijskih mjera

Ov (odjevna veličina) = 38

Glavne tjelesne mjere

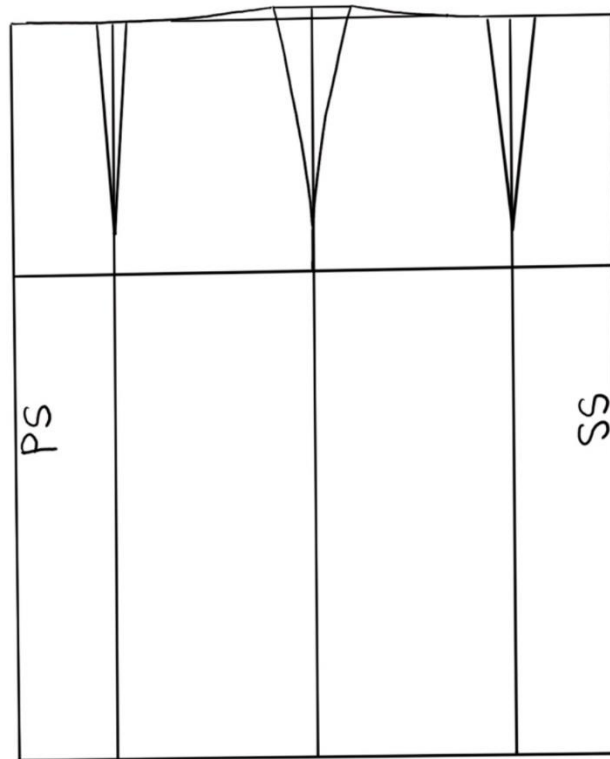
	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
Tv (tjelesna visina) = 176 cm	88cm	44cm	22cm
Os (opseg struka) = 66 cm	33cm	-	-
Ob (opseg bokova) = 103 cm	51,5 cm	-	-

Konstrukcijske mjere

Dk (duljina kroja) = 66 cm (3/8 Tv)

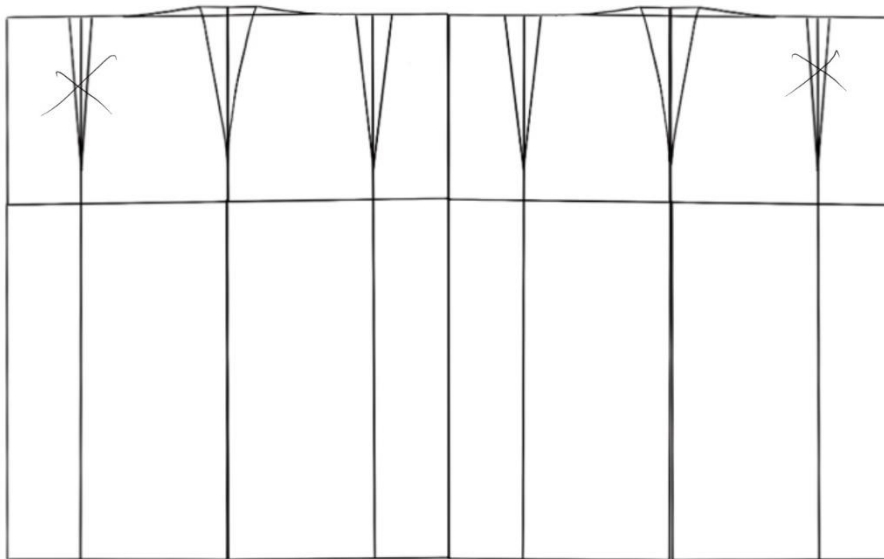
Vb (visina bokova) = 22 cm (1/8 Tv)

6.3. KONSTRUKCIJA SUKNJE

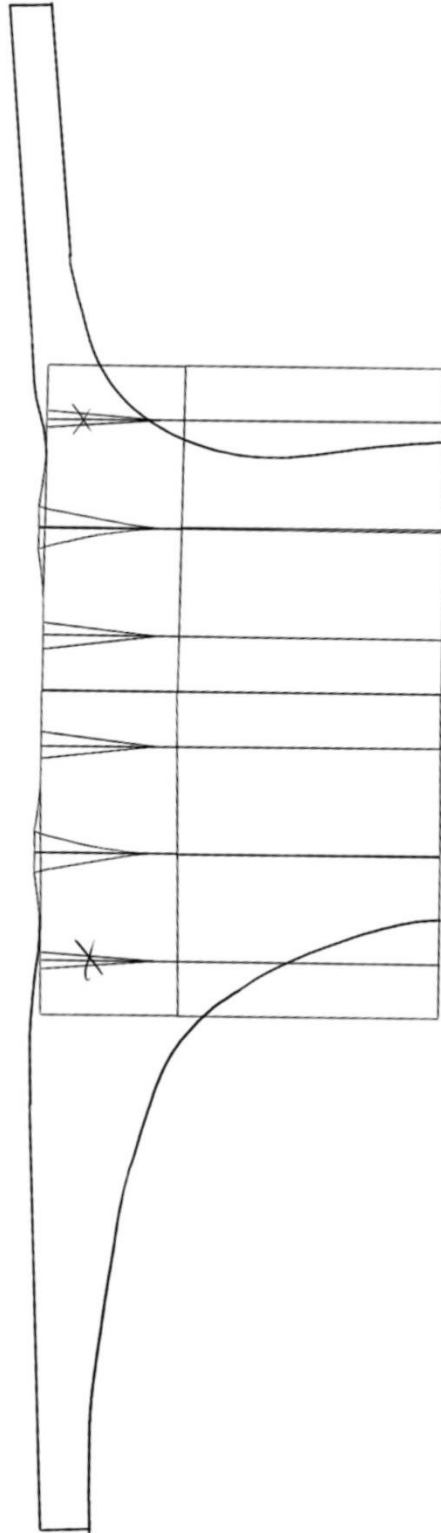

Slika 19.

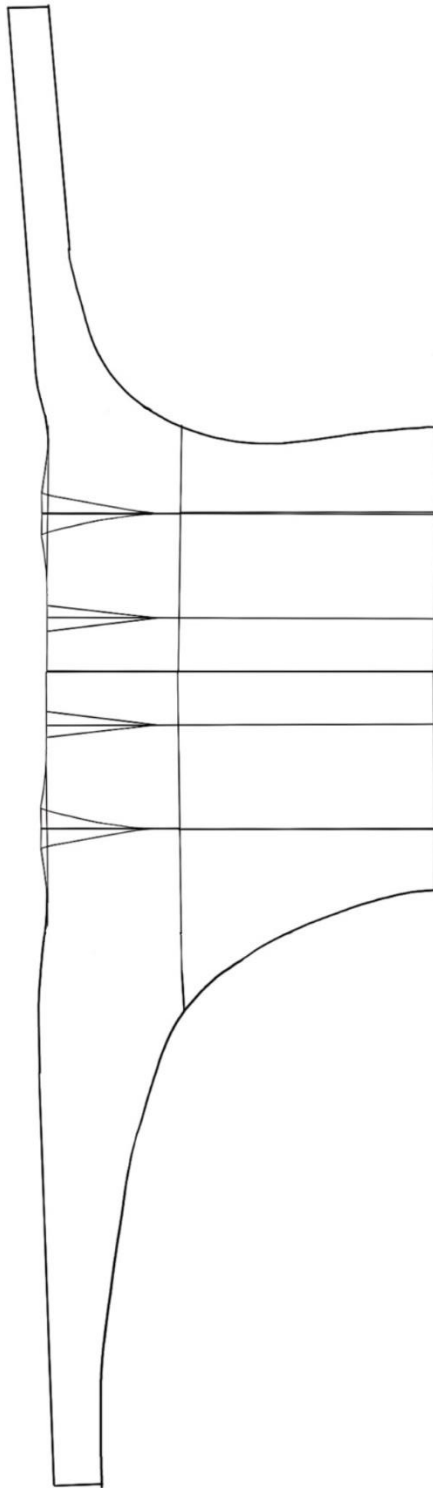
6.4. MODELIRANJE SUKNJE

Slika 20.

Slika 21.

Slika 22.

6.5. FOTOGRAFIJA SUKNJE NA LUTKI

Kao krajnji proizvod, za izradu, odabran je prvi model iz kolekcije, slika 20.

Slika 23.

Slika 24.

Slika 25.

7. ZAKLJUČAK

Povijest kimona kao inspiracija rezultirala je kolekcijom koja premošćuje jaz između tradicije i inovacije.

Dok zaključujemo ovo kreativno istraživanje, očito je da je skladan spoj elegancije kimona sa funkcionalnošću suknje, komad koji ne samo da ukrašava tijelo već i priča priču. Svaka suknja u kolekciji sadrži neki element kimona, i tako smo pažljivim dizajnom uspjeli ponuditi svježiu interpretaciju koja odjekuje sa suvremenom ženom.

Kimono nadilazi područje mode, njime se predstavlja kultura i univerzalna ljepota, te su suknje i dizajn tekstila, proizašli iz ove inspiracije, svjedočili o povezanosti umjetnosti i dizajna.

Dok idemo naprijed ova nas kolekcija podsjeća da moda nije samo površno izražavanje, već sredstvo za nošenje različitih kultura u budućnosti.

Na kraju ova kolekcija spaja skladan dijalog između prošlosti i sadašnjosti, te između kultura i stilova, sažima bit kimona i uvodi ga u novu eru mode. Ove suknje povezuju žene i navode ih da ne nose samo odjevni predmet, već i dio povijesti i pogled u budućnost.

8.LITERATURA

Tekst

[1] *KIMONO: A Modern History*, Terry Satsuki Milhaupt ; Published by Reaktion Books 2016

[2] *BERG ENCYCLOPEDIA OF WORLD DRESS AND FASHION: East Asia* ; John E. Vollmer, Vollmer Cultural Consultants Inc, Canada English edition 2010

[3] *BIOGRAPHICAL DICTIONARY OF JAPANESE ART*; Yutaka Tazawa , Kasansha International Ltd. Ottawa

[4] <https://tokion.jp/en/2022/09/13/the-tashinami-of-free-spirits-vol11/> (24.5.2023.)

[5] https://en.wikipedia.org/wiki/Toshiko_Taira (24.5.2023.)

[6] <https://www.bbc.com/news/world-asia-62477354> (24.5.2023.)

[7] <https://www.britannica.com/biography/Issey-Miyake> (24.5.2023.)

[8] https://en.wikipedia.org/wiki/Issey_Miyake (24.5.2023.)

Slike

[1](Slika1.)https://www.google.com/search?q=kimono&sxsrf=APwXEddWbtUbVSx9DVuAWQQI3g1zD1zZ_w:1684342904916&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjXvpuk6vz-AhVWiv0HHfIMDkQQ_AUoAXoECAEQAw&cshid=1684342911237408&biw=1536&bih=722&dpr=1.25#imgrc=96U_9U1x681v7M&imgdii=itaZrUXsFH9D6M (24.5.2023.)

[2](Slika2.)
https://www.google.com/search?q=kimono&sxsrf=APwXEddWbtUbVSx9DVuAWQQI3g1zD1zZ_w:1684342904916&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjXvpuk6vz-AhVWiv0HHfIMDkQQ_AUoAXoECAEQAw&cshid=1684342911237408&biw=1536&bih=722&dpr=1.25#imgrc=zOFgY_6vSecayM&imgdii=d2Wqt7wba80LBM (24.5.2023.)

[3](Slika3.) https://www.google.com/search?q=taisho+roman+kimono&sxsrf=APwXEdcTObh6ELo-n0ClySXnQdkmDNCfCQ:1684343695787&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiY0aqd7fz-AhVssKQKHRvfDcgQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1536&bih=722&dpr=1.25#imgrc=K6zXgGsCKVSeM (24.5.2023.)

[4](Slika4.)
[https://en.wikipedia.org/wiki/Monpe#/media/File:Kimono_Woman_with_Monpe_&_Basket_in_Japan_\(1915_by_Elstner_Hilton\).jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Monpe#/media/File:Kimono_Woman_with_Monpe_&_Basket_in_Japan_(1915_by_Elstner_Hilton).jpg) (24.5.2023.)

[5](Slika5.)

https://www.google.com/search?q=uchikake+kimono&sxsrf=APwXEddrv68wz4toDUiz39VWswimfcs5zA:1684344254308&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwikhtSn7_z-AhUb8rsIHQMeBZUQ_AUoAXoECAEQAw&cshid=1684344261449050&biw=1536&bih=722&dpr=1.25#imgc=Wf-IjCTByoc-NM (24.5.2023.)

[6](Slika6.) <https://www.enmodebasque.com/veste-kimono-avec-une-tenue-habillee/> (24.5.2023.)

[7](Slika8.) <https://artsandculture.google.com/asset/taira-toshiko-basho-fu/EAGAdMsB25r54Q> (24.5.2023.)

[8] (Slika9.) <https://collections.vam.ac.uk/item/O1375347/kimono-taira-toshiko/> (24.5.2023.)

[9] (Slika19.) [Issey Miyake | Shirt | Japanese | The Metropolitan Museum of Art \(metmuseum.org\)](https://www.metmuseum.org/art/collection/search/1991.31.1) (24.5.2023.)